

Liite 6. Lääkehoitosuunnitelman mallipohja

Yksikön nimi ja yhteystiedot:	
Laatijat	Nimi, nimike
	Nimi, nimike
	Nimi, nimike
	Nimi, nimike
Hyväksymisajankohta	Laatimis- tai päivytyspäivämäärä
Hyväksyjä (kts. Turvallinen lääkehoito, kappale 2)	Nimi, nimike
Toimintayksikön lääkehoidosta vastaava lääkäri tai hänen valtuuttamansa lääkehoidosta vastaava lääkäri	Nimi, nimike, yhteystiedot
Lääkehoidon toteuttamisen kokonaisuudesta vastaava sairaanhoitaja	Nimi, nimike, yhteystiedot

Sisältö

1	Lääkehoitosuunnitelman laatiminen	4
2	Lääkehoidon toteuttaminen ja vaativuustaso	5
2.1	Toiminta- tai työyksikön kuvaus.....	5
2.2	Lääkehoidon vaativuustaso ja toteuttamistavat.....	5
2.3	Yksikön lääkäripalvelut	6
3	Lääkehoitoon liittyvien riskien tunnistaminen ja niihin varautuminen	7
3.1	Yksikön lääkehoitoon liittyvien riskien tunnistaminen ja niihin varautuminen.....	7
3.2	Yksikössä käytettävät riskialttiit lääkkeet	8
3.3	Pkv-lääkkeet ja huumausainelääkkeet sekä lääkkeiden väärinkäyttötilanteet	9
3.4	Lääkehoidon vaaratapahtumissa toimiminen	9
4	Henkilöstön lääkehoidon vastuut, velvollisuudet ja työnjako	10
5	Lääkehoidon osaaminen ja osaamisen varmistaminen	13
6	Lääkehoidon prosessi	14
6.1	Lääkitysturvallisuuden johtaminen.....	14
6.2	Lääkityksen ajantasaisuuden selvittäminen ja lääkemääräyksen antaminen	14
6.3	Lääkkeen hankkiminen ja lääkevalikoima	14
6.4	Lääkkeiden säilyttäminen ja hävittäminen.....	15
6.5	Asiakkaan/potilaan omat lääkkeet	15
6.6	Lääkkeen jakaminen, käyttökuntoon saattaminen, tarkistaminen ja antaminen	16
6.7	Lääkehoidon dokumentointi.....	16
6.8	Lääkkeiden vaikutusten seuranta	16
6.9	Lääkehoidon lopettaminen.....	16

6.10	Yhteistyö muiden yksiköiden kanssa	17
6.11	Asiakkaan/potilaan ja läheisen ohjaus ja neuvonta	17
7	Seuranta- ja palautejärjestelmä.....	18
7.1	Haitta- ja vaaratapahtumien seuranta	18
7.2	Lääkkeiden ja rokotteiden haittavaikutuksista ilmoittaminen.....	18
7.3	Lääkkeiden tuotevirheistä ja lääkeväärennöksistä ilmoittaminen	18
7.4	Lääkinnällisiin laitteisiin liittyvien vaaratapahtumien ilmoittaminen	18
7.5	Asiakas- tai potilaspalautejärjestelmä.....	18
7.6	Asiakkaan, potilaan tai läheisen ohjeistus ongelmatilanteissa toimimisessa	18
7.7	Lääkitysturvallisuusauditointi	19
8	Lääkehoitosuunnitelman liitteet	20

1 Lääkehoitosuunnitelman laatiminen

- I. Lääkehoitosuunnitelmaan kuvataan konkreettisesti, miten lääkehoitoa omassa toiminta- tai työyksikössä toteutetaan.
- II. Lääkehoitosuunnitelman tulee olla ajan tasalla ja riittävän yksityiskohtainen, jotta lääkehoitoa voidaan toteuttaa turvallisesti jokaisessa yksikössä.
- III. Tähän lääkehoitosuunnitelman mallipohjaan on otsikoiden alle merkitty johdantoa ja apukysymyksiä aiheeseen. Niiden avulla on mahdollista laatia juuri oman yksikön tarpeisiin sovitettu lääkehoitosuunnitelma. Lääkehoitosuunnitelman voi kuitenkin tehdä myös esimerkiksi yksikön itse laatimalle pohjalle.
- IV. Selkeyden vuoksi johdanto ja apukysymykset suositellaan poistettaviksi lääkehoitosuunnitelmaa viimeisteltäessä omaan yksikköön soveltuvaksi.
- V. Sellaiset otsikot tai kohdat, jotka eivät koske omaa toiminta- tai työyksikköä, suositellaan myös poistettaviksi. Vastaavasti otsikoita voi tarpeen mukaan lisätä.
- VI. Lääkehoitoa koskevat liitteet (esimerkiksi lääkehoidon perehdytyslomake, huumausaineiden kulutusseurantalomake, lääkelupalomake) suositellaan lisättäväksi osaksi lääkehoitosuunnitelmaa.
- VII. Lääkehoitosuunnitelmaan kuvataan myös, miten ja milloin se päivitetään.

2 Lääkehoidon toteuttaminen ja vaativuustaso

2.1 Toiminta- tai työyksikön kuvaus

Kuvaa toiminta- tai työyksikön toimintaa niiltä osin, kuin se vaikuttaa lääkehoidon vaativuustasoon ja toteutukseen. Kuvaa myös, onko lääkehoitosuunnitelma tehty työ- vai toimintayksikkötasolle.

- Mitä palveluja yksikössä tuotetaan? Esimerkiksi tehostettua palveluasumista, hammaslääkäripalveluita, sairaalatoimintaa tai varhaiskasvatusta.
- Milloin palveluja tuotetaan? Esimerkiksi ympärivuorokautisesti, ajanvarauksella, virka-aikaan?
- Kenelle palveluja tuotetaan? Esimerkiksi vanhuksille, lapsille, aikuisille, raskaana oleville.
- Kuinka paljon on asiakas/potilaspaikkoja ja millaisia asiakas/potilasmäärät ovat?
- Onko yksikön asiakkailla/potilailla jotain erityispiirteitä? Ovatko he esimerkiksi monisairaita, monilääkittyjä, muistisairaita, päihderiippuvaisia?
- Mikä on asiakkaiden/potilaiden toimintakyky, ikärakenne, hoidontarve, hoitoisuus, vaihtuvuus?
- Millainen on yksikön henkilöstörakenne?
- Kuinka säännöllisesti lääkehoitoa toteutetaan?

2.2 Lääkehoidon vaativuustaso ja toteuttamistavat

- Yksikössä käytettävien lääkkeiden valikoiman laajuus, annostelutavat ja annostelureitit
- Minkä tasoista lääkehoidon osaamista yksikössä vaaditaan?
- Lääkehoidon toteuttamiseen osallistuvat ammattiryhmät (vastuut, velvollisuudet ja työnjako kuvataan kohdassa 4)
- Yksikön henkilöstömäärä ja rakenne työvuoroissa yleensä sekä lisäksi lääkehoitoa toteuttavan henkilöstön määrä ja rakenne eri viikonpäivinä ja vuorokaudenaikoina
- Miten yksikön henkilöstömitoituksen ja lääkehoitoa toteuttavan henkilöstön riittävyttä arvioidaan ja miten toimitaan, jos henkilöstömäärässä tapahtuu muutoksia (esimerkiksi vuosilomat, äkilliset poissaolot jne.)?

2.3 Yksikön lääkäripalvelut

Tämä koskee yksiköitä, joissa lääkehoidon toteuttaminen on jokapäiväistä (esimerkiksi kotihoito, kotisairaala, terveydenhuollon yksiköt, tehostettu palveluasuminen).

- Kuinka monta lääkäriä yksikössä toimii?
- Mitä erikoisaloja yksikön lääkärit edustavat?
- Kenelle lääketieteellinen vastuu on osoitettu tilanteessa, jossa yksikössä ei ole vakituista tai pysyvää lääkäriresurssia?
- Kuinka usein yksikön lääkäri/lääkärit käyvät yksikössä ja miten he ovat muulloin tavoitettavissa?
- Miten lääkäripalvelut on järjestetty silloin, kun yksikön oma lääkäri/lääkärit eivät ole tavoitettavissa?
- Kuinka päivystävä lääkäri tavoitetaan?
- Miten yksikön asiakkaan/potilaan on mahdollista tavata lääkäri?
- Kuinka usein tehdään asiakkaan/potilaan lääkehoidon kokonaisuuden arviointi?

3 Lääkehoitoon liittyvien riskien tunnistaminen ja niihin varautuminen

3.1 Yksikön lääkehoitoon liittyvien riskien tunnistaminen ja niihin varautuminen

Kuvaa yksikön lääkehoidon toteutuksen keskeiset riskitekijät

- Esimerkiksi lääkkeen anto- ja jakotilanteisiin liittyvät riskit, asiakkaiden/potilaiden ennakoimattomat ja äkilliset lääkitystarpeet, varautuminen mahdollisiin lääkkeiden väärinkäyttötilanteisiin, henkilöstön äkilliset poissaolot, potilassiirrot, laaja lääkevalikoima, monilääkitystä tarvitsevat asiakkaat/potilaat, tietojärjestelmäriskit
- Kts. Turvallinen lääkehoito, kappale 3.

Kirjaa taulukkoon omaa yksikköä koskevat keskeisimmät riskit ja miten niitä pyritään välttämään.

Riski	Miten varaudutaan
Esimerkiksi: Lääkkeen jakotilanteisiin liittyvät riskit	Esimerkiksi: Rauhoitetaan lääkkeenjakoilanne ympäristön häiriötekijöiltä siten, että lääkkeet annostellaan erillisessä lääkehuoneessa
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

3.2 Yksikössä käytettävät riskialttiit lääkkeet

Kuvaa alla olevaan taulukkoon yksikössä käytettävät riskialttiit lääkkeet ja mitä riskejä niihin liittyy, sekä miten riskeihin on varauduttu ja miten niitä pyritään välttämään (kts. Turvallinen lääkehoito, kappale 3.2). Kuvaa myös eri lääkemuotoihin sekä riskialttiisiin annostelutapoihin liittyvät riskit sekä toimintayksikössä käytettävät samalta näyttävät ja kuulostavat lääkkeet (Look alike, Sound alike drugs eli LASA-lääkkeet).

Lääke	Riski	Keinot riskien vähentämiseksi
Esimerkiksi: Insuliini	Esimerkiksi: Yliannostus tai annostelu väärälle potilaalle voi johtaa kuolemaan	Esimerkiksi: Asiakkaan/potilaan tunnistamisen käytännöt, antokirjaukset, insuliinivalmisteen oikeellisuuden ja annostuksen varmistaminen ennen antamista
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

3.3 Pkv-lääkkeet ja huumausainelääkkeet sekä lääkkeiden väärinkäyttötilanteet

Kuuaa pkv-lääkkeiden ja huumausainelääkkeiden turvalliseen säilyttämiseen, käsittelyyn ja käyttöön liittyvät menettelytavat.

- Kenellä on oikeus käsitellä pkv- ja huumausainelääkkeitä (mukaan lukien annosteleminen ja käyttökuntoon saattaminen tai valmisteleminen)?
- Missä ja miten pkv- ja huumausainelääkkeitä säilytetään?
- Esimerkiksi kaksoistarkastus- ja avainkäytännöt, kulutuksen seuranta
- Miten lääkkeiden väärinkäyttötilanteita ennaltaehkäistään?
- Turvallinen lääkehoito, kappale 3.3.

3.4 Lääkehoidon vaaratapahtumissa toimiminen

- Yksikön yleisimmät tilanteet, joissa on lääkehoidon vaaratapahtuman mahdollisuus ja toimintamallit tilanteissa toimimiseen (mukaan lukien välittömät toimenpiteet) ja niiden ennaltaehkäisyyn.
 - Kohdassa 5 Lääkehoidon osaaminen ja osaamisen varmistaminen kuvataan, miten lääkehoitoa toteuttavat työntekijät perehdytetään näihin toimintamalleihin.
- Eri ammattiryhmien vastuut vaaratapahtuman satuttua (esimerkiksi esimies tai lääkäri)
- Vaaratapahtumista oppimisen ja tiedottamisen käytännöt yksikössä
- Turvallinen lääkehoito, kappale 3.4.

4 Henkilöstön lääkehoidon vastuut, velvollisuudet ja työnjako

Kuvaa lääkehoitoa yksikössä toteuttavat ammattiryhmät ja eri ammattiryhmien lääkehoitoon liittyvät vastuut ja tehtävät, osaamisen varmistaminen sekä lupakäytännöt vaativan lääkehoidon osalta (Turvallinen lääkehoito, kappale 4) alla olevaan taulukkoon.

Kirjaa taulukkoon vain ne ammattiryhmät, jotka osallistuvat lääkehoidon toteuttamiseen omassa työyksikössäsi. Esimerkiksi lääkäri, sairaanhoitaja, lähihoitaja tai tilapäisesti terveydenhuollon ammattihenkilön tehtävässä toimiva opiskelija (esimerkiksi lääketieteen opiskelija, sairaanhoitajaopiskelija tai lähihoitajaopiskelija).

Ammattiryhmä	
Lääkäri ja hammaslääkäri	
Vastuu ja tehtävät	Kuvaa, millainen vastuu lääkehoidosta kyseisellä ammattihenkilöllä on ja millaiset lääkehoidon tehtävät kuuluvat hänen toimenkuvaansa. Esimerkiksi Vastaa toimintayksikön lääkehoidosta (mukaan lukien lääkehoidon kokonaisuus), osallistuu lääkehoitosuunnitelman laatimiseen, hyväksyy lääkehoitosuunnitelman ja myöntää lääkehoidon toteuttamisen luvat toimintayksikössä.
Osaaminen	Kuvaa, mitä lääkehoidon osaamista edellytetään, jotta kyseinen ammattihenkilö kykenee suoriutumaan hänelle määritetyistä vastuista ja tehtävistä sekä kuinka tuo osaaminen varmistetaan.
Erillistä lupaa vaativa lääkehoito	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Sairaanhoitaja ja sairaanhoitajana laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö (terveydenhoitaja, kättilö, ensihoitaja)	
Vastuu ja tehtävät	Kuvaa, millainen vastuu lääkehoidosta kyseisellä ammattihenkilöllä on ja millaiset lääkehoidon tehtävät kuuluvat hänen toimenkuvaansa.
Osaaminen	Kuvaa, mitä lääkehoidon osaamista edellytetään, jotta kyseinen ammattihenkilö kykenee suoriutumaan hänelle määritetyistä vastuista ja tehtävistä sekä kuinka tuo osaaminen varmistetaan.
Vaativa lääkehoito ja lupakäytännöt	Kuvaa, mihin lääkehoidon tehtäviin sairaanhoitaja tarvitsee kirjallisen luvan, kuka sen myöntää ja kuinka kauan lupa on voimassa.

Ammattiryhmä	
Röntgenhoitaja	
Vastuu ja tehtävät	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Osaaminen	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Vaativa lääkehoito ja lupakäytännöt	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Lähihoitaja	
Vastuu ja tehtävät	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Osaaminen	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Vaativa lääkehoito ja lupakäytännöt	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Farmaseutti ja proviisori	
Vastuu ja tehtävät	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Osaaminen	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Vaativa lääkehoito ja lupakäytännöt	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Optikko tai suuhygienisti	
Vastuu ja tehtävät	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Osaaminen	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Vaativa lääkehoito ja lupakäytännöt	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Muu sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö, jonka tutkintoon on sisältynyt vähintään lähihoitajan osaamisvaatimuksia vastaava lääkehoidon koulutus	
Vastuu ja tehtävät	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Osaaminen	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Vaativa lääkehoito ja lupakäytännöt	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö, jonka tutkintoon ei ole sisältynyt vähintään lähihoitajan osaamisvaatimuksia vastaavaa lääkehoidon koulutusta	
Vastuu ja tehtävät	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Osaaminen	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Vaativa lääkehoito ja lupakäytännöt	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Sosiaali- tai terveydenhuollon opiskelija, joka suorittaa harjoittelujaksoaan	

Ammattiryhmä	
Vastuut ja tehtävät	Esimerkiksi toteuttaa lääkehoitoa vain ohjaajan valvonnassa, ei itsenäisesti
Osaaminen	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Sosiaali- tai terveydenhuollon opiskelija, joka toimii sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilön sijaisena	
Vastuu ja tehtävät	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Osaaminen	Esimerkiksi tilapäisesti sairaanhoitajan tehtävässä toimessaan, tulee sairaanhoitajaopiskelijalla olla suoritettuna opinnoistaan hyväksytysti vähintään 140 opintopistettä. Lisäksi hänellä tulee olla hyväksytysti suoritettuna lääkehoidon opintojaksot ja lääkelaskut.
Vaativa lääkehoito ja lupakäytännöt	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Muu lääkehoitoon koulutettu henkilökunta	
Vastuu ja tehtävät	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Osaaminen	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.
Lupakäytännöt	Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä.

5 Lääkehoidon osaaminen ja osaamisen varmistaminen

- Lääkehoitoon perehdyttämisen prosessi sisältöineen, mukaan lukien perehtyminen lääkehoitosuunnitelmaan ja sen lukukuittaus sekä lääkehoidon vaaratapahtumissa toimiminen
- Millaista lääkehoidon täydennyskoulutusta yksikössä tarjotaan ja kuinka usein?
- Lääkehoitoa toteuttavien ammattihenkilöiden osaamisen varmistamisen prosessi eli miten teoria- ja käytännön osaaminen varmistetaan ja kuinka usein (esimerkiksi teoriosaamisen osoittaminen, näytöt ja niiden toistumistiheys). Kuvaa prosessi sekä uuden että pidempään työssä olleen työntekijän näkökulmasta.
- Vaativan lääkehoidon lupaprosessi: kuka tekee esityksen luvan saamiseksi ja miten, kuka hyväksyy luvan ja miten, kenelle alkuperäinen lupa toimitetaan, kenelle luvan kopio toimitetaan, missä alkuperäinen lupa säilytetään ja kuinka kauan
- Turvallinen lääkehoito, kappale 5.

6 Lääkehoidon prosessi

6.1 Lääkitysturvallisuuden johtaminen

- Johdon ja esimiesten tehtävät ja vastuut lääkitysturvallisuuden johtamisessa
- Käytössä olevat lääkitysturvallisuuden laatumittarit ja niiden hyödyntäminen
- Turvallinen lääkehoito, kappale 7.

6.2 Lääkityksen ajantasaisuuden selvittäminen ja lääkemääräyksen antaminen

- Miten asiakkaan/potilaan lääkityksen ajantasaisuus selvitetään ja dokumentoidaan?
- Lääkkeen määräämiseen liittyvät käytännöt ja lääkemääräyksiä antavien terveydenhuollon ammattihenkilöiden vastuut

6.3 Lääkkeen hankkiminen ja lääkevalikoima

- Miten ja mistä lääkkeet hankitaan yksikköön?
 - Myös rokotteiden tilaaminen ja vastaanottaminen
- Miten hankitaan sellaiset lääkkeet, joita tarvitaan sairaala-apteekin/lääkekeskuksen tai avoapteekin aukioloajan ulkopuolella?
- Kenellä yksikössä on oikeus tehdä lääketilaus ?
- Menettelytavat lääketilauksista, jotka vaativat lääkärin vahvistuksen (tilattaessa lääkkeitä sairaala-apteekista tai lääkekeskuksesta)
- Peruslääkevalikoimaan liittyvät käytännöt
- Mistä tieto peruslääkevalikoimaan kuuluvista lääkevalmisteista on saatavilla?
- Yksikön lääkevalikoimaan ja sen ylläpitoon liittyvät käytännöt ja vastuut

6.4 Lääkkeiden säilyttäminen ja hävittäminen

- Lääkkeiden ja rokotteiden säilyttäminen yksikössä, mukaan lukien lukitusmenettelyt, kulunvalvonta ja poistoon menevät lääkkeet.
- Miten huolehditaan valolle, lämmölle, kosteudelle tai epäpuhtauksille herkkien lääkeaineiden, kuten injektioiden ja infuusioiden, säilyttämisestä?
- Miten toimintayksikössä seurataan lääkkeiden käyttökelpoisuutta, mukaan lukien säilytyslämpötilan seuranta ja ohjeistus menettelyistä, jos säilytyslämpötiloissa havaitaan poikkeamia?
- Miten asiakkaan/potilaan omat lääkkeet säilytetään?
- Miten lääkkeiden kulutusta seurataan?

6.5 Asiakkaan/potilaan omat lääkkeet

- Miten asiakkaan/potilaan omat lääkkeet säilytetään?
- Miten asiakkaan/potilaan omat lääkkeet hankitaan?
- Miten yksikön tai yksikössä asuvan asiakkaan/potilaan omat tarpeettomat tai vanhentuneet lääkkeet tai vainajalta jääneet lääkkeet hävitetään?
- Missä tilanteissa laitoshoidon aikana voidaan käyttää asiakkaan/potilaan omia lääkkeitä?

6.6 Lääkkeen jakaminen, käyttökuntoon saattaminen, tarkistaminen ja antaminen

- Ketkä voivat jakaa lääkkeitä ja saattaa lääkkeitä käyttökuntoon?
 - Kuka voi rokottaa?
- Missä lääkkeiden jakaminen ja käyttökuntoon saattaminen tapahtuu
- Lääkkeiden jakamiseen ja käyttökuntoon saattamiseen liittyvät käytännöt (esimerkiksi dosettien, lääkekuppien tai annospussien käyttö, milloin lääkkeet jaetaan)
- Miten jaetut lääkkeet merkitään?
- Miten kaksoistarkastus suoritetaan, myös poikkeustilanteissa?
- Menetelmät, joilla varmistetaan asiakkaan/potilaan tunnistaminen lääkkeitä annettaessa
- Lääkkeen antamiseen liittyvät käytännöt ja vastuut (esimerkiksi onko käytössä yleisiä lääkkeenantoaikoja, kuka saa antaa valmiiksi jaettuja lääkkeitä asiakkaalle/potilaalle)
- Miten lääkkeenantotilanteessa varmistetaan, että kyseessä on
 - oikea asiakas/potilas
 - oikea lääke
 - oikea annos
 - oikea antoaika, ja
 - oikea antotapa
- Rokotustoiminnan järjestäminen, rokottaminen ja rokotteiden käsittely
 - Rokotustoiminnan vastuulääkäri
- Mitä rokotteita yksikössä annetaan ja mitä antoreittejä käytetään

6.7 Lääkehoidon dokumentointi

- Lääkehoidon dokumentointiin liittyvät käytännöt (esimerkiksi käytössä oleva potilastietojärjestelmä)
- Miten lääkemääräys kirjataan ja kuka saa kirjata lääkemääräyksen?
- Missä tulostettu lääkityslista säilytetään ja miten sen ajantasaisuus varmistetaan?
- Miten lääkkeen tai rokotteen antaminen kirjataan?

6.8 Lääkkeiden vaikutusten seuranta

Lääkkeiden vaikutusten seurannan käytännöt, vastuut ja dokumentointi.

6.9 Lääkehoidon lopettaminen

Miten toimitaan lääkehoitoa lopetettaessa?

6.10 Yhteistyö muiden yksikköjen kanssa

Kuinka varmistetaan ajantasaisen lääkitystietojen siirtyminen asiakkaan/potilaan siirtyessä yksiköstä toiseen?

6.11 Asiakkaan/potilaan ja läheisen ohjaus ja neuvonta

Miten asiakkaan/potilaan ja hänen läheisensä lääkehoidon ohjaus ja neuvonta on järjestetty?

- Kuka ensisijaisesti ohjaa ja neuvoo asiakkaita/potilaita ja läheisiä (esimerkiksi sairaanhoitaja tai osastofarmaseutti)?
- Missä tilanteissa neuvontaa ja ohjausta annetaan (esimerkiksi uuden lääkehoidon aloitus, lääkehoidon arvioinnin yhteydessä)?
- Mitkä lääketiedon lähteet ja tietokannat ovat yksikössä käytettävissä?
- Miten asiakkaan/potilaan osallisuutta tuetaan ja hänen kokemuksiaan lääkehoidon vaikutuksista selvitetään?

7 Seuranta- ja palautejärjestelmä

7.1 Haitta- ja vaaratapahtumien seuranta

- Vaaratapahtumien ilmoituskäytännöt
- Vaaratapahtumailmoitusten käsittely
- Toiminta, kun kyseessä on vakava vaaratapahtuma
- Toiminnan kehittäminen vaaratapahtumailmoitusten pohjalta

7.2 Lääkkeiden ja rokotteiden haittavaikutuksista ilmoittaminen

Lääkkeiden haittavaikutuksiin liittyvät ilmoituskäytännöt ja vastuut.

7.3 Lääkkeiden tuotevirheistä ja lääkevääreännöksistä ilmoittaminen

Lääkkeiden tuotevirheisiin ja lääkevirheisiin liittyvät ilmoituskäytännöt ja vastuut.

7.4 Lääkinnällisiin laitteisiin liittyvien vaaratapahtumien ilmoittaminen

Lääkinnällisiin laitteisiin liittyvien vaaratapahtumien ilmoituskäytännöt ja vastuut.

7.5 Asiakas- tai potilaspalautejärjestelmä

Miten potilailla/asiakkailla on mahdollisuus antaa palautetta ja raportoida vaaratapahtumista.

7.6 Asiakkaan, potilaan tai läheisen ohjeistus ongelmatilanteissa toimimisessa

Kuinka asiakasta/potilasta ohjeistetaan ongelmatilanteissa?

Mistä asiakas/potilas saa tietoa ongelmatilanteissa toimimisesta?

7.7 Lääkitysturvallisuusauditointi

Miten lääkitysturvallisuuden auditointi toteutetaan ja miten auditointien tuloksia hyödynnetään lääkitysturvallisuuden kehittämisessä?

8 Lääkehoitosuunnitelman liitteet

Esimerkiksi:

- Lääkehoidon perehdytyslomake
- Lääkehoitoon liittyvät yksikkökohtaiset toiminta- ja työohjeet
- Lupa vaativaan lääkehoitoon -lomake
- Huumausaineiden kulutuskortti